

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6CoZm/5/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113209358
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kohút
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8113209358.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Kohúta a členov senátu JUDr. Jozefa Škraba a JUDr. Jozefa Engela v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 26429705, zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36864421, proti žalovanej: R. Y., nar. X.X.XXXX, bytom N. XXX, o vydanie zmenkového platobného rozkazu na 512,- eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 18CbZm/94/2013-37 zo dňa 9.2.2016, jednomyselne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o náhrade trov konania.

Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom konanie v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zastavil. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

V dôvodoch rozsudku uviedol, že žalobca podal dňa 28.3.2013 na súd návrh na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, ktorým sa domáhal voči žalovanej zaplataenia zmenkovej sumy 512,- Eur, zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zo sumy 822,00 EUR od 25.10.2009 do 22.02.2010 čo predstavuje sumu 248,66 EUR, zo sumy 792,00 EUR od 23.02.2010 do 20.03.2010 čo predstavuje sumu 51,48 EUR, zo sumy 762,00 EUR od 21.03.2010 do 20.04.2010 čo predstavuje sumu 59,06

EUR, zo sumy 732.00 EUR od 21.04.2010 do 18.05.2010 čo predstavuje sumu 51,24 EUR, zo sumy 702,00 EUR od 19.05.2010 do 22.06.2010 čo predstavuje sumu 61,43 EUR, zo sumy 672,00 EUR od 23.06.2010 do 04.08.2010 čo predstavuje sumu 72,24 EUR, zo sumy 642,00 EUR od 05.08.2010 do 19.08.2010 čo predstavuje sumu 24,08 EUR, zo sumy 612,00 EUR od 20.08.2010 do 21.09.2010 čo predstavuje sumu 50,49 EUR, zo sumy 582,00 EUR od 22.09.2010 do 22.11.2010 čo predstavuje sumu 90,21 EUR, zo sumy 552.00 EUR od 23.11.2010 do 31.03.2011 čo predstavuje sumu 178,02 EUR, zo sumy 532,00 EUR od 01.04.2011 do 19.01.2012 čo predstavuje sumu 391,02 EUR, zo sumy 512,00 EUR od 20.01.2012 do zaplataenia. Žiadal priznať aj úrok vo výške 6% ročne zo zmenkovej sumy a to konkrétne zo sumy 822,00 EUR od 08.01.2010 do 22.02.2010 čo predstavuje sumu 6,23 EUR, zo sumy 792,00 EUR od 23.02.2010 do 20.03.2010 čo predstavuje sumu 3,39 EUR, zo sumy 762,00 EUR od 21.03.2010 do 20.04.2010 čo predstavuje sumu 3,89 EUR, zo sumy 732,00 EUR od 21.04.2010 do 18.05.2010 čo predstavuje sumu 3,38 EUR, zo sumy 702.00 EUR od 19.05.2010 do 22.06.2010

čo predstavuje sumu 4,05 EUR, zo sumy 672,00 EUR od 23.06.2010 do 04.08.2010 čo predstavuje sumu 4,76 EUR, zo sumy 642,00 EUR od 05.08.2010 do 19.08.2010 čo predstavuje sumu 1,59 EUR, zo sumy 612,00 EUR od 20.08.2010 do 21.09.2010 čo predstavuje sumu 3,33 EUR, zo sumy 582,00 EUR od 22.09.2010 do 22.11.2010 čo predstavuje sumu 5,95 EUR, zo sumy 552,00 EUR od 23.11.2010 do 31.03.2011 čo predstavuje sumu 11,74 EUR, zo sumy 532,00 EUR od 01.04.2011 do 19.01.2012 čo predstavuje sumu 25,78 EUR, zo sumy 512,00 EUR od 20.01.2012 do zaplattenia. Žiadal priznať tiež zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 2,74 Eur a náhradu trov konania, pričom svoj návrh odôvodnil tým, že je ako indosatár nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavila žalovaná dňa 25.11.2008 na zmenkovú sumu 311,64 eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 18.05.2009. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia.“ Zmenka bola vystavená dňa 23.6.2009 (dátum vystavenia) na sumu 822,- eur, pričom do jej textu bol poňatý záväzok žalovanej zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu spolu s 0,25 % denným úrokom od 25.10.2009. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplatteniu, pričom vystaviteľ doposiaľ zaplatil 310,- eur, pričom na zmenkovú sumu uhradil 310,- eur a na úroky uhradil 0,- eur. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“ indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Súd prevzal originál zmenky do súdnej úschovy. Na rozhodnutie o podanom návrhu súd nariadil pojednávanie, napriek tomu, že to nenavrhol žiaden z účastníkov, keďže mal za to, že to je v tejto veci potrebné, ako to vyplýva z článku 5 odsek 1 nariadenia č. 861/2007, keďže podľa originálu predloženej zmenky, táto v pravom hornom rohu obsahovala údaj číslo zmluvy: XXXXXXX, a keďže zmenka bola vystavená pôvodne na spoločnosť Pohotovosť s.r.o., Pribinova 25, 911 09 Bratislava, ktorá je nebankovou spoločnosťou a okrem iného poskytuje aj spotrebiteľské úvery. Dňa 22.12.2015 doručil žalobca súdu písomné podanie, ktorým zobral svoj návrh späť v časti o zaplattenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne. V zmysle § 96 O.s.p. rozhodol súd o čiastočnom späťvzati žaloby žalobcom s tým, že prípadný nesúhlas žalovanej so späťvzatím by bol neúčinný nakoľko k čiastočnému späťvzatiu došlo skôr, než sa začalo pojednávanie. Súd vykonal dokazovanie Zmluvou o úvere uzatvorenou dňa 23.6.2009 medzi spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s.r.o. a žalovaným, Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru (ďalej len VOP), Vlastnou zmenkou vystavenou žalovanou dňa 23.6.2009 a zistil, že dňa 23.6.2009 bola uzavretá písomná úverová zmluva č. 8650750, ktorou veriteľ - Pohotovosť, s.r.o. poskytol úver vo výške 300,- Eur žalovanému. Žalovaná sa zaviazala úver splatiť vo výške 588,- Eur 12 mesačnými splátkami po 49,- Eur počnúc dňom 20.07.2009. V zmluve nie je uvedený úrok, je len uvedený poplatok vo výške 288,- Eur, pričom poplatok nie je konkretizovaný a v zmluve nie je uvedené ani RPMN. Žalovaná dňa 23.6.2009 vystavila vlastnú zmenku, obsahom ktorej je jeho záväzok zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSŤ s.r.o. sumu 822,- Eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 25.10.2009. Predmetná zmenka bola žalovanou vystavená ako vistazmenka a bola opatrená doložkami „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, pričom za miesto platenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o. indosovala zmenku na rad žalobcu. Listina má znaky vzorového tlačiva, do ktorého boli rukou vpísané údaje: dátum a miesto vystavenia, identifikačné údaje vystaviteľa, jeho podpis. Zmenková suma vyjadrená číslom aj slovami a dátum začiatku úročenia zmenkového úroku sú v listine uvedené odlišným tlačeným písmom ako zvyšok vzorového tlačiva. K vyplneniu zmenky došlo na základe bodu 17. VÚP pôvodného veriteľa, ktorý obsahuje dohodu o vyplnení zmenky. Podľa originálu predloženej zmenky, táto v ľavom dolnom rohu obsahovala údaj číslo zmluvy: 8650750 a za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa a spoločnosti Pohotovosť, s.r.o. Predmetom konania je spor zo zmenky. Súd preto predovšetkým skúmal, či zmenka spĺňa náležitosti v zmysle zákona č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový a dospel k záveru, že zmenka spĺňa formálne náležitosti Čl. I. § 75 citovaného zákona. Napriek záveru o splnení formálnych náležitostí platnej zmenky súd podrobil súdnej kontrole aj dohodu o vyplňovacom práve zmenky vyplývajúcej z článku 17 VÚP remitenta. Pri uzatváraní príslušnej úverovej zmluvy a v súvislosti s ňou aj vystavenie zmenky ide o spotrebiteľský právny vzťah a preto súd aplikoval aj normy na ochranu práv spotrebiteľov. Súd mal za to, že žalovaná je a aj v čase uzavretia zmluvy bola spotrebiteľom, pretože nebolo preukázané, že by pri uzavieraní zmluvy konala v rámci predmetu svojho povolania, ani zamestnania, či inej podnikateľskej činnosti. V danom prípade súd prvého stupňa zvažil aj prehlásenie žalovanej v zmluve že finančné prostriedky boli poskytnuté na výkon povolania. Preukázaním tejto skutočnosti pritom nemôže byť všeobecný údaj o uzavretí zmluvy o poskytnutí úveru na výkon zamestnania (ktorý spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o. používa vo svojich zmluvách), ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je zamestnanie, povolanie odberateľa a aký konkrétny

súvis s takýmto zamestnaním, povolaním, či predmetom činnosti odberateľa vôbec uzavretie príslušnej zmluvy malo. V uvedenom zmysle však žalobca svoju dôkaznú povinnosť nesplnil, preto súd prvého stupňa konštatoval, že vymedzenie účelu poskytnutia úveru v konkrétnej veci formou vyznačenia účelu poskytnutia úveru na účely výkonu povolania v spojení s nedostatkom akýchkoľvek ďalších dôkazov zo strany žalobcu má rovnaký dopad, ako keby v zmluve nebol jej účel vymedzený vôbec, t. j. súd na vec musel aplikovať i ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ktorý je špeciálnou právnou pravou k všeobecnej úprave, ktorou je v prípade spotrebiteľských zmlúv Občiansky zákonník a v častiach, ktoré spotrebiteľa nepoškodzujú Obchodný zákonník. Úverovú zmluvu, na zabezpečenie ktorej bola vystavená predmetná zmenka súd posúdil podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Podľa súdu prvého stupňa predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá obligatórne náležitosti, ktoré sú uvedené v § 4 ods. 2 písm. g/, h/, i/,j/ zákona č. 258/2001 Z. z., čo spôsobuje, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov a teda spotrebiteľ má vrátiť len sumu poskytnutého úveru. Zmenka však túto skutočnosť nezohľadňuje a dokonca umožňuje aj vymáhať zmenkový úrok 0,25% denne, čo je ročne 91,25%. Nepochybne takýto zmenkový úrok je v rozpore so zásadou dobrých mravov, čo spôsobuje jeho neplatnosť (§ 39 OZ v návaznosti na § 3 ods. 1 OZ). Dohoda o vyplňovanom práve zmenky bola uvedená vo VÚP, teda formulári, ktorý spracoval právny predchodca žalobcu a žalovaný nemal možnosť ich ovplyvniť. Nepochybne teda táto podmienka nebola individuálne dojednaná a nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa práve pre nezohľadnenie práv spotrebiteľa a umožnenie vymáhať plnenia, ktoré sú v rozpore so zákonom (či už pre spomínanú neplatnosť dohody o zmenkovom úroku alebo pre dôsledok chýbajúcich obligatórnych náležitostí zmluvy). Uvedená zmluvná podmienka je teda neplatná s poukazom aj na § 53 ods. 5 OZ. Ak je neplatná dohoda o vypíňacom práve blankozmenky, neplatná je aj samotná zmenka. Tento záver možno prijať aj vzhľadom na právny záver vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR 4Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008. Najvyšší súd v danom prípade mal za to, že z neplatnej úverovej zmluvy nemohlo žalobcovi vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky a neplatnosť úverovej zmluvy vyvodil z nerovnosti podmienok účastníkov zmluvy v dôsledku neprimerane vysokého poplatku za spracovanie a vedenie úveru, v dôsledku čoho považoval zmluvu za priečiacu sa dobrým mravom a zásadám poctivého obchodného styku. Uvedené ustanovenie nebolo osobitne dojednané, je súčasťou Všeobecných podmienok poskytnutia úveru a ktoré veriteľ používal vo vzťahu k neurčitému počtu svojich klientov. Dohoda o vyplnení zmenky poskytuje veriteľovi neprimeranú výhodu najmä v tom, že hoci je limitovaný vo výške zmenkovej sumy (suma všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky, pričom dátumom začiatku úročenia zmenkovej sumy bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh), je len na ňom, aby určil, aká je výška jeho nárokov voči dlžníkovi ku dňu vyplnenia zmenky. Takýmto spôsobom môže veriteľ v podstate jednostranne určiť výšku dlhu dlžníka bez toho, aby bola táto výška preskúmateľná, keďže zmenka je abstraktný právny úkon, čo súd považuje jednoznačne za nedôvodné zvýhodnenie veriteľa na úkor dlžníka a obchádzanie predpisov chrániacich spotrebiteľa v spotrebiteľských právnych vzťahoch. Veriteľ môže vyplnením zmenky dosiahnuť obídenie ustanovení právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa (uvedenie neprimeranej odplaty, sankcií a pod.). Spotrebiteľ (žalovaný) pritom nemal reálnu možnosť obsah predloženej formulárovej zmluvy a všeobecných obchodných podmienok ovplyvniť, resp. niektoré zo zmluvných dojednaní vylúčiť. Pokiaľ chcel povinný úver získať, musel adhéznou zmluvu o úvere aj s pripojenými všeobecnými obchodnými podmienkami podpísať ako celok. Dohodu o vyplnení zmenky preto súd posúdil ako neprijateľnú podmienku, ktorá je aj v zmysle ustanovenia § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka v príslušnom znení zo zákona absolútne neplatná. Uvedenému nasvedčuje i súčasná právna úprava zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ktorá v ustanovení § 5a ods. 1 písm. b/ neumožňuje zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenia záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy zmenkou alebo šekom. Súd zároveň z úradnej povinnosti prihliadol na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa Čl. 1 § 17 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový, tak ako mu to ukladá § 17 ods. 2 cit. zákona, nakoľko zaviazanosť žalovaného zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Dohodu o vypíňacom práve blankozmenky a tým aj samotnú zmenku možno považovať za neplatnú aj pre obchádzanie zákona (§ 39 OZ). O obchádzanie zákona ide, ak právny úkon síce neodporuje výslovnému zneniu zákona, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. V danom prípade vystavením zmenky sa právny predchodca žalobcu snažil vyhnúť posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy a aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch dôsledkom čoho je, že žalovaný by veriteľovi mala vrátiť len sumu poskytnutého úveru pre nedodržanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Takýto postup žalobcu nemôže požívať právnu ochranu (§ 3 ods. 1 OZ). Súd zároveň poukázal na

závery zo spoločného zasadnutia občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR prijaté dňa 20.10.2015. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, preto súd zostávajúci nárok žalobcu ako nedôvodný zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Podľa zásady úspechu v konaní nárok na náhradu trov konania vznikol len žalovanej, tá si však tento nárok v zmysle § 151 ods. 1 O.s.p. neuplatnila.

Proti tomuto rozsudku voči výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, ako aj voči výroku o náhrade trov konania, podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Navrhuje rozsudok zmeniť a návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovieť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania. Ako dôvod uviedol, že dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávajúcou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdných účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Súd neuvádza, na základe ktorej zo strán vykonal dokazovanie „listinnými dokladmi“, alebo či tieto dôkazy vykonal na základe vlastného uváženia. Súd musí k otázke vykonávania iných, ako účastníkmi navrhnutých dôkazov, pristupovať vyvážene, aby nedošlo k narušeniu rovnosti strán v spore. Navrhovateľ predložil ako dôkaz svojich nárokov platnú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Zb., dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany odporcu nebolo žiadnych námietok a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonávanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Odporca mohol na základe čl. 5 ods. 3, 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke. Ak tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 veta prvá in fine O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za odporcu. Ak tak súd učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhov odporcu a bez legitímneho podnetu na farchu navrhovateľa vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter odporcu ako spotrebiteľa. Odporca sa tejto obrany nedovoľoval, uplatnenú pohľadávku nerozporoval a svojím konaním ju prakticky uznal. Súd iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre neho dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Uvedené správanie súdu je neprijateľné v právnom štáte, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských a základných slobôd. Súdom uvádzané údajne nesporné skutočnosti neboli tvrdením ani jedného z účastníkov. Súd tieto údajne nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Odporca, ani navrhovateľ sa k týmto skutočnostiam nevyjadrili. Súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Súd predovšetkým ignoroval § 17 ZŠZ, z ktorého vyplýva, že odporca vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jej vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť odporca, tým menej tak môže činiť sám súd. V tejto súvislosti odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR spisovej značky 5 Obo/3/2008 zo dňa 22.10.2008. Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu a predovšetkým odporca v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu prevzal súd a suploval aktivitu odporcu. Súd porušuje poučovaciu povinnosť súdu prekročením § 5 ods.1 O.s.p.. Súd porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, súd prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnúť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. Poukázal v tejto súvislosti na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.8.2002 sp. zn. 25Cdo/1839/2000, kde pri rozhodovaní vychádzal z rovnakej právnej úpravy, aká je aplikovateľná aj v tomto konaní. Pokiaľ súd odkázal na Nález Ústavného súdu Českej republiky IV.ÚS 457/10 je dôležité uviesť, že vo veci, ktorou sa zaoberal Ústavný súd ČR, došlo zo strany odporcu k obrane - odporca vzniesol námietky voči zmenkovému platobnému rozkazu. Podobne aj v konaní Pl.ÚS 16/12 ide o postup podľa skráteného konania, kde sa Ústavný súd ČR zaoberal návrhom na zrušenie § 175 O.s.p.. Vo veci navrhovateľ podal námietky voči zmenkovému platobnému rozkazu v rámci stanovenej zákonnej trojdňovej lehoty. Samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. pripúšťal aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Z uvedeného vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia

zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Vyplýva to z formulácie § 4 ods. 6 zákona a spojenia „v čase vyplnenia“ zo slov „vyplnenú veriteľom“, z ktorej je zrejmé, že zákonodarca pripúšťal, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie „v čase vystavenia“, resp. by vylúčil vyplňovanie zo strany veriteľa. Z uvedeného vyplýva, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemôže byť ani neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmienek. Súd zovšeobecňuje svoje tvrdenia keď uvádza, že odporca v čase uzatvárania dotknutej zmluvy o úvere nebol schopný posúdiť zákonné dôsledky uzavretej dohody o vyplnení zmenky. V tejto súvislosti navrhovateľ odkázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28.11.2013 sp. zn. 43CoZm/18/2013. V ďalšom odkázal na odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 zo dňa 5.9.2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne zhodnej veci navrhovateľa, ako aj na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013.

Žalovaná sa k podanému odvolaniu nevyjadřila.

Odvolačný súd preskúmal napadnutý rozsudok bez toho, aby nariadil odvolacie pojednávanie a na tomto pojednávaní zopakoval, či doplnil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa. Právnym dôsledkom takéhoto postupu odvolacieho súdu je jeho viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1, 3, 4, 5 a § 214 ods. 2 O.s.p.).

Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote termín verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke súdov SR (§ 211 ods.2, § 156 ods. 1, 3 O.s.p.). Odvolací súd mal na zreteli i to, že v súlade s článkom 17 ods. 1 Nariadenia EP a Rady (ES) č.861/2007 (ďalej len Nariadenie), Slovenská republika informovala Komisiu o tom, že na základe procesného práva Slovenskej republiky, bude možné v súlade s článkom 17 Nariadenia, podať opravný prostriedok „odvolanie“ (§ 201 a nasl. O.s.p.) na „krajské súdy“. V odvolacom konaní začatom podaným odvolaním podľa článku 17 Nariadenia rozhoduje odvolací súd Slovenskej republiky podľa procesného práva Slovenskej republiky (článok 19 Nariadenia).

Po takomto prieskume napadnutého rozhodnutia dospel odvolací súd k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody nie sú spôsobilé privodiť zmenu či zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutých výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti i o náhrade trov konania.

Predmetom odvolacím súdom preskúmaného rozhodnutia je nárok zo zmenky uplatnený navrhovateľom na základe uvedeného Nariadenia EP a Rady (ES) č. 861/2007 o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Cieľom prijatia Nariadenia bolo zjednodušenie a zrýchlenie cezhraničného konania v spotrebiteľských a obchodných veciach s nízkou hodnotou sporu (bod 4 Preambuly Nariadenia). Cieľom takéhoto konania by malo byť zjednodušenie prístupu k spravodlivosti. Narušenie hospodárskej súťaže na vnútornom trhu pre nerovnováhu vo fungovaní procesnoprávných prostriedkov poskytovaných veriteľom v rôznych členských štátoch, vedie k potrebe prijatia právnych predpisov Spoločenstva zaručujúcich rovnaké podmienky pre veriteľov a dlžníkov celej Európskej únie (bod 7 Preambuly Nariadenia). V záujme uľahčenia uznávania a vykonávania rozsudku by sa mal rozsudok vydaný v jednom členskom štáte v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu uznať a byť vykonateľný v inom členskom štáte bez potreby doložky vykonateľnosti a bez akejkoľvek možnosti namietať proti jeho uznaniu (bod 30 Preambuly Nariadenia). Je možné čiastočne s odvolateľom súhlasiť, že konanie podľa uvedeného Nariadenia má v zásade písomnú povahu (viď čl.5 ods.1, čl. 8, čl. 9 ods.1 Nariadenia). Pokiaľ sa však potreba ústneho pojednávania ukáže ako potrebná (nutná), alebo ak o to požiada niektorá zo strán, súd by mal nariadiť vo veci pojednávanie. Nutným je nariadiť ústne pojednávanie najmä vo veciach skutkovo a právne zložitých, v ktorých súd považuje za potrebné vec s účastníkmi prejednať za ich prítomnosti. Odvolací súd je toho názoru, že ak v predmetnej veci prvostupňový súd sám i bez procesnej iniciatívy účastníkov realizoval ex offio prieskum uplatnených zmenkových nárokov aj z pohľadu samotnej kauzy, ktorá predchádzala vystaveniu zmenky, a poskytol priestor účastníkom konania, aby sa k týmto dôkazom

vyjadrili na pojednávaní, nekonal v rozpore s Nariadením ani v rozpore s vnútroštátnym procesným právom.

Opodstatnenosť ex offio prieskumu uplatnených zmenkových nárokov, založeného na poskytnutí ochrany spotrebiteľovi bola jasným, zrozumiteľným a najmä presvedčivým zdôvodnením napadnutého rozhodnutia vysvetlená a nemožno označiť za dôvodnú odvoláciu námietku o porušovaní rovnosti procesných strán v konaní.

To, že sa pri takomto postupe súd nedopustil procesného či hmotnoprávneho pochybenia podporujú aj závery zo zjednocujúceho stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR prijatého na zasadnutí dňa 20.10.2015, podľa ktorého

„ I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

a) pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offio povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

b) pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.“

K tomuto odvolací súd dodáva, že z vykonaného dokazovania je evidentné, že predmetná zmenka bola vystavená ako zabezpečovacia zmenka plnenia z úverovej spotrebiteľskej zmluvy. Svedčí o tom rovnaké číslo zmluvy i rovnaké číslo zmluvy uvedené na zmenke. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje znenie § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom v čase uzavretia úverovej zmluvy, podľa ktorého platí, že v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa, alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Z uvedeného textu teda vyplýva, že predmetná zmenka mohla byť vyplnená len v súlade so znením tohto ustanovenia, k čomu však nedošlo, pretože zmenková suma presahuje výšku maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru.

V súvislosti s odvolacími námietkami považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť aj to, že súd i pri rešpekte k špecifickej a prísne formálnej povahe inštitútu zmenky je vždy povinný prihliadnuť k okolnostiam konkrétnej veci. V prípade spotrebiteľov súd nesmie prehliadnuť ich špecifické záujmy a postavenie. Pri svojej rozhodovacej činnosti musí súd hľadať také interpretačné a aplikačné východiská, ktoré zabránia zneužívaniu práv v dôsledku aplikácie zmenkového inštitútu neprímerane v neprospech niektorého z účastníkov zmenkového vzťahu.

V tomto smere odvolací súd odkazuje aj na judikované závery, vyplývajúce z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ, podľa ktorých súdy sú povinné aj bez návrhu posúdiť nekalý charakter neprijateľnej zmluvnej podmienky, aby sa skutočne dosiahol sledovaný zmysel a cieľ čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS.

Tu možno spomenúť napr. rozhodnutie vo veci Mostaza Claro C-168/05, Godart C-429/05 alebo Oceano Gruppo Editorial C-240/98 až C-244/08. Čl. 6 ods. 1 Smernice 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách stanovuje: „Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“ Vzhľadom na povahu a význam všeobecného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana spotrebiteľov, ktorú Smernica 93/13/EHS zabezpečuje, jej článok 6 musí byť považovaný za ustanovenie, ktoré je rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré v rámci vnútroštátneho právneho poriadku majú právnu silu noriem verejného poriadku (viď napr. v rozsudku C 76/10 čl. 50). V súvislosti s rozsudkom na základe uznania treba spomenúť aj rozhodnutie COFIDIS C-473/00, v ktorom súd rozhodol, že s ohľadom na potrebu ochrany spotrebiteľa a naplnenie čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS, ktorý predstavuje kogentné pravidlo európskeho práva, súd nemá aplikovať a prihliadnúť na také procesné pravidlo vnútroštátneho práva, ktoré vo svojich účinkoch bráni naplneniu myšlienky a zmyslu ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami zavedenej Smernicou Rady 93/13/EHS.

Z hľadiska právneho posúdenia veci je žiaduce dať do pozornosti i skutočnosti vyplývajúce z dôvodov vyššie uvedeného zjednocujúceho stanoviska Najvyššieho súdu SR, podľa ktorých okrem iného

„určujúcim pri hľadaní práva má byť, že v každej veci je potrebné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré vychádzajú zo skutkových zistení všeobecných súdov. Je povinnosťou všeobecného súdu zohľadniť všetky relevantné individuálne okolnosti súdnej veci a prihliadnúť na ne aj cez prizmu dobrých mravov, keďže nesúlady právneho úkonu s nimi vedie k jeho neplatnosti. Povinnosť všeobecného súdu posúdiť uplatnený nárok aj z hľadiska súladu s dobrými mravmi je zvýraznená v tých prípadoch, keď ju účastník konania výslovne namieta, musí však na ňu prihliadať aj v prípadoch, kedy takýto rozpor zistí súd sám pri prieskume ex officio, keďže na absolútnu neplatnosť úkonu súd musí prihliadať ex lege. Dobré mravy pôsobia ako korektív najmä v takých situáciách, kedy sú práva a povinnosti strán právneho vzťahu v zjavnej nerovnováhe. Sociálno-právne chápanie zmluvnej slobody sa môže uplatniť len za predpokladu približne vyváženého pomeru síl účastníkov zmluvy a len za tohto predpokladu sa môže stať prostriedkom primeraného vyrovnania záujmov, ako už bolo vyslovené niekoľkokrát aj v rozhodnutiach ÚS SR.

Všeobecne je potrebné rešpektovať základnú zmenkovo-právnu doktrínu, že zo zmenky samotnej ako abstraktného cenného papiera nie je možné bez ďalšieho určiť, či ide o spotrebiteľa. Vzhľadom na abstraktnosť cenného papiera žalovaný, pokiaľ je spotrebiteľom mal by túto skutočnosť namietat. Pokiaľ však súd spoľahlivo zistí na základe skutočností vyplývajúcich zo žalobného návrhu (bez ohľadu podľa akého procesného predpisu sa nárok uplatňuje), že na strane žalovaného ide o spotrebiteľa, poskytne mu ochranu prostredníctvom právnej úpravy o ochrane spotrebiteľa (obdobne to ustálila aj rakúska právna prax). Ako judikoval aj Ústavný súd Českej republiky v náleze sp.zn. Pl ÚS 16/12 zo dňa 16.10.2012 súčasné napätie spojené so zmenkami je spôsobené ich nevhodným používaním (zneužívaním) najmä voči subjektom, po nich nemožno znalosť špecifickej a značne rigidnej zmenkovej úpravy spravodlivo požadovať. Tu najvyšší súd poukazuje na nález Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. IV. ÚS 457/10 zo dňa 18.7.2013, ktorý sa nestotožnil so záverom všeobecného súdu, že nie je možné po indosácii zmenky vznášať kauzálne námietky, ak nie sú splnené podmienky § 17 ZZŠ (ak nadobúdateľ nekonal vedome na škodu dlžníka). Konštatoval, že v prípade spotrebiteľov nie je možné odhliadnuť od ich špecifických záujmov a postavenia. Označil za výkladovú svojvôľu, ak súd zobral za základ pre svoje rozhodnutie záver, že v prípade nesplnenia dispozície § 17 ZZŠ, nie je možné ku kauzálnym námietkam prihliadať. Nemecká judikatúra dokonca v konkrétnom prípade označila odvolanie sa žalobcu na § 17 ZZŠ za zneužitie práva.

Aktuálne Ústavný súd ČR vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 290/15 zo dňa 16. 9. 2015, vychádzajúc z obsahovo totožnej zmenkovo-právnej úpravy ako v SR, konštatoval, že všeobecné súdy sú aj pri rešpektovaní špecifickej, prísne formálnej povahy inštitútu zmenky a jeho historickým koreňom povinné vždy prihliadnúť aj k okolnostiam konkrétnej veci. V prípade spotrebiteľov, o ktorých sa jednalo v prípade dotknutia práv v prejednávanej veci konaním remitenta (prvého majiteľa ako veriteľa) zmenky, potom všeobecné súdy nesmú odhliadnuť od ich špecifických záujmov a postavenia. Pri svojej rozhodovacej činnosti musia hľadať také interpretačné a aplikačné východiská, ktoré zabránia

zneužívaniu práv v dôsledku aplikácie zmenkových inštitútov neprímerane v neprospech niektorého z účastníkov zmenkového vzťahu.

Najvyšší súd SR zdôrazňuje, že nemá dôvod odkloniť sa od takýchto všeobecne akceptovaných výkladových pravidiel členských štátov EÚ. Tu je potrebné tiež akcentovať už v citovanom českom ústavnom náleze sp. zn. IV. ÚS 457/10 vyslovené pravidlo, že zákaz zneužitia práva je silnejší než dovolenie dané právom a pokiaľ právna norma určité správanie aprubuje a iná za predpokladu, že je zneužívané, ho zakazuje, takéto konanie v skutočnosti nie je výkonom práva, ale protiprávnym úkonom. Výkonu práva, ktoré je jeho zneužitím, súdy nesmú poskytnúť ochranu, keďže takýto postup by bol v rozpore s ústavou chránenými právami.“

Ak prvostupňový súd z dôkazov realizovaných spôsobom súladným s Nariadením i O.s.p. privodil záver o tom, že na strane odporcu je spotrebiteľ, a vyvodil dôsledky z obsahu spotrebiteľskej zmluvy i dohody o vyplňovacom práve, majúce za následok zamietnutie podaného návrhu, je jeho záver správny.

I odvolací súd je toho názoru, že obsah článku 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru - Dohody o vyplňovacom práve k zmenke je pojatý do formulárovej zmluvy. Dohoda o vyplňovacom práve k zmenke nebola individuálne vyjednaná. Povinnosti úverového dlžníka nahrádza navrhovateľom zdôrazňovaný abstraktný zmenkový záväzok. Aj bez poukazu na aplikáciu § 4 ods.6 zák. č. 258/2001 Z. z. (v znení účinnom ku dňu vystavenia predmetnej zmenky) je preto možné v tejto veci sa stotožniť so súdom prvého stupňa v tom, že vo svojej podstate článok 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru je svojím obsahom a účelom obchádzaním zákona na ujmu práv spotrebiteľa. Súdna prax v niekoľkých svojich rozhodnutiach (napr. NS SR 4Obo161/2007) judikovala, že obchádzanie zákona obsahom alebo účelom urobeného právneho úkonu spravidla znamená, že právny úkon neodporuje síce výslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. O nedovolenosť a teda aj o absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ide tiež v prípade, keď sa tento prieči dobrým mravom. Obchádzanie zákona spočíva i v zámernom použití prostriedkov, ktoré sami o sebe nie sú zákonom zakázané a v dôsledku čoho vzniknutý stav z hľadiska pozitívneho práva sa javí ako nenapadnuteľný. Konanie „in fraudem legis“ predstavuje postup, keď sa niekto správa podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnou normou nepredvídaný a nežiaduci.

Z neplatnej dohody o vyplňovacom práve k zmenke nemohol preto platne vzniknúť ani zmenkový záväzok.

Správny je aj výrok o trovách konania. Neúspešný žalobca nemá právo na náhradu trov konania a úspešná žalovaná si trovy konania neuplatnila, preto prvostupňový súd správne žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

Z týchto dôvodov podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd ako vecne správny potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti t.j. vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti i o náhrade trov konania.

Žalobca v odvolacom konaní nebol úspešný a žalovanej preukázateľné trovy v súvislosti s odvolacím konaním nevznikli. Preto odvolací súd pri aplikácii ust. čl. 16 Nariadenia i ust. § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p. náhradu trov odvolacieho konania žalovanému nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.